

บทความวิจัย (Research Article)

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพราหมณ์

The Development of Training Curriculum for Thai Classical Dance: The Phrommat Dance Suite

นัฐพล จันทรพิธาร / Nattapon Junpitarn

สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

E-mail: nattapon_j@mail.rmutt.ac.th

มานิช บุญทองเล็ก / Manoch Boontonglek

สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

*Corresponding author E-mail: manoch_b@rmutt.ac.th

กัญชพร ต้นทอง / Kanchaporn Tunthong

สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

E-mail: kanchaporn_t@rmutt.ac.th

ประวิทย์ ฤทธิบูลย์ / Pravit Rittibul

สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

E-mail: pravit@rmutt.ac.th

Received: November 11, 2025 Revised: November 13, 2025 Accepted: December 2, 2025 Published: December 29, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพราหมณ์ 2) ศึกษาผลการใช้หลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรม และ 3) ศึกษาความพึงพอใจในการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรม กลุ่มเป้าหมายสัมภาษณ์เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมแบบเจาะจงจำนวน 55 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จำนวน 1 คน ครูวิชานาฏศิลป์โรงเรียนสตรียะลา จังหวัดยะลา จำนวน 3 คน และนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสตรียะลา จังหวัดยะลา จำนวน 50 คน กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ โรงเรียนสตรียะลา จังหวัดยะลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 20 คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบอาสาสมัคร (Voluntary Selection) ที่มีความสนใจในหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุดระเบียบพราหมณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรม แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินทักษะปฏิบัติการขับร้องเพลงการแสดง แบบประเมินทักษะปฏิบัติทำรำการแสดง และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพราหมณ์ ใช้แนวการสอนทักษะปฏิบัติของซิมพ์ชันเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรจัดฝึกอบรม มี 10 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการจุดมุ่งหมายการอบรม โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา เวลาการอบรม การดำเนินการจัดอบรม กิจกรรมการอบรม

การวัดและประเมินผล โครงสร้างแผนการจัดฝึกอบรม และแผนกิจกรรมฝึกอบรม จำนวน 6 แผน รวม 21 ชั่วโมง 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักสูตรฝึกอบรม ด้านความรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านทักษะปฏิบัติการขับร้องเพลงการแสดง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.90 อยู่ในระดับดีมาก ด้านทักษะปฏิบัติ ทำรายการแสดง ครั้งที่ 2 สูงกว่าครั้งที่ 1 โดยครั้งที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 อยู่ในระดับปานกลาง ครั้งที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.06 อยู่ในระดับดีมาก

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร, หลักสูตรฝึกอบรม, หลักสูตรนาฏศิลป์, ระเบียบพหุศาสตร์

Abstract

This research aims to 1) develop a training curriculum for Thai classical dance: The Phrommat Dance Suite, 2) examine the results of curriculum implementation and evaluation, and 3) assess participants' satisfaction with the training curriculum. The target population was obtained through purposive sampling. There were 55 participants, including one school administrator, one head of the Arts Learning Area, three Thai classical dance teachers from Satri Yala School, Yala Province, and fifty members of the Thai Classical Dance Club at the upper secondary level of Satri Yala School. The sample comprised 20 students during the second semester of the 2024 academic year, which selected through voluntary participation method following their interest specifically in the Phrommat Dance Suite. Research instruments included a needs-assessment questionnaire, the developed training curriculum, an academic achievement test, a singing performance assessment form, a Thai classical dance performance assessment form, and a satisfaction questionnaire. Data were analyzed using descriptive statistics, including mean, standard deviation, and t-test.

The findings showed that 1) the developed training curriculum was based on Simpson's practical skills, with ten key components: principles, training objectives, curriculum structure, content scope, training time, training implementation, training activities, measurement and evaluation, training plan structure, and six training activity plans, totaling 21 hours. 2) The learning achievement was significantly improved at the 0.05 level. Singing performance skills were at a very good level, with a mean score of 9.00 and a standard deviation of 0.90. Dance performance skills were also markedly improved with the first assessment at a moderate level for a mean score of 6.00 and a standard deviation of 0.78 and the second assessment at a very good level for a mean score of 9.00 and a standard deviation of 1.06

Keywords: Curriculum development, Training curriculum, Thai classical dance, Phrommat Dance Suite

บทนำ

นาฏศิลป์ไทยถือว่าเป็นศาสตร์ทางศิลปะที่สำคัญยิ่ง เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความเป็นชาติไทยด้วยรูปแบบของการแสดงที่มีลีลาอันอ่อนช้อยงดงาม แสดงออกถึงความประณีตแฝงด้วยจินตนาการและศิลปะที่ละเอียดอ่อนของคนไทยบ่งบอกถึงภูมิอารยธรรมอันรุ่งเรือง และความมั่นคงของชาติที่สืบทอดกันมาแต่โบราณกาล (สุนนมาลย์ นิมนติพันธ์, 2545) ในกระบวนการสืบทอดจะเกิดขึ้นด้วยการถ่ายทอดความรู้จากบรมครูทางด้านนาฏศิลป์จากรุ่นสู่รุ่น ลักษณะการถ่ายทอดจะเป็นไปตามความเห็นชอบของศิลปินที่มีฝีมือของแต่ละคณะและแต่ละบุคคล ตามความสามารถที่ถ่ายทอดทักษะให้ได้อย่างเข้มข้น อีกส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เรียนโดยไม่ต้องอาศัยหลักสูตรและไม่ต้องมีเวลาเรียนเป็นตัวกำหนดการเรียนการสอนแต่การเรียนการสอนจะเกิดขึ้นเมื่อไรก็ได้ตามความสะดวกและเห็นชอบของครูผู้สอน สิ่งที่ได้รับการถ่ายทอดมาจะปรับเปลี่ยนไปตามความสามารถของผู้รับการถ่ายทอด ซึ่งอยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอนเป็นสำคัญในการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย จะเน้นการฝึกทักษะการปฏิบัติให้เกิดความชำนาญด้วย บทเรียนที่ซ้ำ ๆ ย้ำเนื้อหา การฝึกเป็นระยะเวลานานพอสมควรจนกระทั่งผู้รับการฝึกสามารถจดจำท่าทางซึ่งเป็นหลักใหญ่ ๆ ได้จากนั้นครูผู้สอนจะถ่ายทอดกลวิธีเพื่อให้ลีลาท่าทางงดงามยิ่งขึ้นเป็นการเฉพาะตัว สำหรับลูกศิษย์รายบุคคล (ประเมษฐ์ บุญยะชัย, 2547) โดยส่วนใหญ่ นักเรียนที่เรียนนาฏศิลป์จะต้องมีการฝึกทักษะให้คล่องแคล่วและมีความถูกต้อง ดังนั้นผู้เรียนต้องมีความต้องอดทน และมีความพยายามในการฝึกซ้อมที่จะต้องอาศัยทักษะการฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญไว้ใช้ในการแสดง และเพื่อที่จะได้รักษาศิลปะประจำชาติไทยเอาไว้ โดยศาสตร์ทางด้านนาฏศิลป์ไทยนั้นจะประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น ท่ารำ จังหวะ การใช้พื้นที่ การใช้อารมณ์ เป็นต้น อีกทั้งศาสตร์ด้านนาฏศิลป์ไทยเป็นการเสริมสร้างบุคลิกภาพ ความกล้าแสดงออก และคุณภาพชีวิตของผู้ศึกษารวมทั้งยังเป็นการสร้างนาฏศิลปินให้มีความเชี่ยวชาญ และสามารถใช้นาฏศิลป์เป็นอาชีพเลี้ยงตนเอง ดังนั้นการให้นาฏศิลป์ไทยเจริญรุ่งเรืองต่อไปนั้น ต้องมีการอนุรักษ์พัฒนาบำรุงและส่งเสริมให้คนไทยตระหนัก ต่อการสืบทอดและจัดระเบียบแบบแผนให้งดงามยิ่งขึ้นสู่อนุชนรุ่นหลัง (เรณู โกศินานนท์, 2545)

ระบำ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 แปลว่า การพ้อนรำเป็นชุด หรืออีกนัยหนึ่งคือการพ้อนรำ มุ่งหมายเพียงเพื่อความงดงามของศิลปะการรำ และการรื่นเริงบันเทิงใจไม่แสดงเป็นเรื่องราวประกอบด้วยผู้แสดงจำนวนมากกว่า 2 คนขึ้นไป มีจุดประสงค์เพื่อแสดงความงดงามประกอบกับการแต่งกายที่สวยงาม เนื้อเพลง ดนตรีที่ไพเราะน่าฟัง และเน้นความพร้อมเพรียงการแปรแถว ในขณะที่แสดงมีทั้งการรำแบบใช้บท คือ มีบทร้อง และการรำตามทำนองเพลง คือไม่มีบทร้องระบำในโขน เป็นกระบวนการรำนำมาจากท่ารำใน แม่บท เพลงช้า และเพลงเร็ว มีจังหวะในการรำตามลำดับคือจากจังหวะช้าไปเร็วในตอนท้ายการแสดงระบำในโขนจะเน้นความงดงามในเรื่องของการแต่งกายเนื้อหาสำคัญของการดำเนินเรื่องและจัดรูปแบบการแปรแถวเข้ากับฉากหรือเวทีแสดง ระบำพราหมณ์ เป็นระบำ ชุดหนึ่งที่อยู่ในการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุดศักรพราหมณ์ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ระบำหน้าช้าง” เนื้อเรื่องกล่าวถึง อินทรชิตโอรสของทศกัณฐ์แปลงเป็นพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ ไพร่พลยักษ์แปลงเป็นเทพบุตรและเทพธิดาชวนกันจัดระบำด้วยท่ารำที่สวยงามเพื่อลวงพระลักษมณ์และพลวานร (หอสมุดแห่งชาติ, 2533) ซึ่งระบำพราหมณ์จัดเป็นระบำมาตรฐานที่อยู่ในการแสดงที่มีลักษณะการแต่งกายยืนเครื่องพระ-นาง ตลอดจนท่ารำ เพลงร้องและดนตรีได้กำหนดไว้เป็นแบบแผน มีลักษณะเฉพาะตัวตามแบบของนาฏศิลป์ไทย ได้กำหนดแบบแผนกระบวนการรำเป็นที่ยอมรับกันมาช้านานแล้วไม่ควรแก้ไขและดัดแปลงไปจากเดิม

การฝึกอบรม คือกระบวนการที่จัดขึ้นเป็นระบบในการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติ เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน การจัดหลักสูตรฝึกอบรมหรือการจัดหลักสูตรระยะสั้น เป็นหลักสูตรที่

สร้างขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะเจาะจงเป็นเรื่อง ๆ เฉพาะอย่างสำหรับกลุ่มบุคคลบางกลุ่มเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทัศนคติของบุคคลไปในทางที่ต้องการโดยใช้ระยะเวลาไม่ยาวนานนัก หลักสูตรระยะสั้นหมายถึงหลักสูตรรายวิชาเลือกในโรงเรียนที่ครูสร้างขึ้น หลักสูตรฝึกอบรมเฉพาะเรื่องสำหรับ บุคลากรในโรงเรียน สำหรับผู้ปกครองและคนในชุมชน หรือหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อบริการวิชาการวิชาชีพให้แก่ ชุมชน หรือหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ (พิมสิริ วงศ์ชูชัยสถิต และคณะ, 2567) โรงเรียนสตรียะลา จังหวัดยะลา ซึ่งมีประวัติการจัดการศึกษามายาวนานกว่า 80 ปี ได้ตระหนักถึง ความสำคัญของการสืบสานนาฏศิลป์ไทย โดยบรรจุรายวิชานาฏศิลป์ไทยไว้ในหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนได้ เรียนรู้และซึมซับวัฒนธรรมประจำชาติ รวมทั้งต่อยอดองค์ความรู้ไปสู่ระดับที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Rittibul, Boontonglek, Orachun, Ngerndang & Boonsong (2024) ที่พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนการสอน ในห้องเรียนยังมีข้อจำกัดด้านเวลา ทำให้ผู้เรียนที่มีความสนใจและมีทักษะทางนาฏศิลป์ไม่สามารถฝึกฝนได้ อย่างเต็มที่ ซึ่งการเรียนการสอนในรายวิชานาฏศิลป์ไทยนั้น ส่วนใหญ่เป็นการเลียนแบบโดยครูผู้สอนรำนำและ ให้ผู้เรียนรำตาม ดังนั้นการเรียนการสอนในรายวิชานาฏศิลป์ไทยนั้นผู้สอนจะต้องเป็นผู้ชำนาญทั้งในด้านทฤษฎี และทักษะปฏิบัติในสาขาของตนเป็นอย่างมาก อีกทั้งต้องมีกลวิธีและวิธีการถ่ายทอดสู่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี เพราะในการเรียนนาฏศิลป์นั้นมีการบวบท่ารำและเพลงร่ายอยู่มากมายทั้งการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ในยุค ปัจจุบัน (Boontonglek, Rittibul, Orachun & Boonsong, 2023) ซึ่ง ดวงเดือน จันทรเจริญ (2560) ได้กล่าว ว่า การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเป็นการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมเกิดการ เรียนรู้และเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ดีขึ้น และเป็นเทคนิคสำคัญในการช่วย พัฒนาผู้เข้าร่วมอบรม อีกทั้งสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและเกิดประโยชน์ได้ ตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความจำเป็นในการพัฒนา “หลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบ พรหมศาสตร์” เพื่อนำไปใช้สำหรับผู้เรียนได้ฝึกฝนเพิ่มเติมนอกเหนือจากเวลาเรียนปกติ เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทักษะเชิงปฏิบัติในระบามาตรฐาน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการ อนุรักษ์ศิลปะการแสดงของชาติ ตลอดจนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการแข่งขันทักษะทางวิชาการและ การศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา เป็นแนวทางการกำหนดทิศทางของการศึกษาที่จะให้ความรู้ การเสริมสร้าง เจตคติ ตลอดจนการฝึกฝนในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนารอบด้าน หลักสูตรเป็น หลักและหัวใจของ การจัดการเรียนการสอน ทำให้การศึกษาดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้และทำให้การศึกษา มีประสิทธิภาพ (มารุต พัฒนาผล, 2567) จากการศึกษาความหมายของหลักสูตรจากแนวคิดของนักการศึกษา สามารถกล่าวได้ว่าหลักสูตร คือ ประสบการณ์ทั้งมวลที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองไปใน ทิศทางที่พึงปรารถนาอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองและชุมชน (วาริรัตน์ แก้วอุไร, 2564) โดยมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ 1) วัตถุประสงค์ (Educational Purpose) ที่โรงเรียน ต้องการให้ผู้เรียนเกิดผล 2) ประสบการณ์ (Educational Experience) ที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้จุดมุ่งหมาย บรรลุผล 3) วิธีการจัดประสบการณ์ (Organizational of Educational Experience) เพื่อให้การสอนเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ และ 4) วิธีการประเมิน (Determination of What to Evaluate) เพื่อตรวจสอบจุดมุ่งหมาย

ที่ตั้งไว้ (Tyler, 1949; Taba, 1962) นอกจากนี้ในการพัฒนาหลักสูตรยังต้องคำนึงถึงสำคัญในการศึกษา การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ทั้งด้านการคิด การปฏิบัติ และด้านเจตคติ โดยระบุเหตุผลความจำเป็นของการศึกษาความต้องการของผู้เรียน การกำหนดวัตถุประสงค์การศึกษาได้ถูกต้อง ส่วนวิธีการ ศึกษาความต้องการของผู้เรียน การสำรวจความสนใจของผู้เรียน มีหลากหลายวิธีการ เช่น การสัมภาษณ์ การสอบถาม การสังเกตพฤติกรรม ซึ่งการให้ความสำคัญกับการศึกษาความสนใจของผู้เรียนนี้ สอดคล้องกับแนวทางการศึกษาพัฒนาการนิยม (progressivism education) ที่มีจุดเน้นว่าการจัดการศึกษาที่ดีต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมทางการศึกษาที่สอดคล้องกับธรรมชาติและศักยภาพผู้เรียน การเรียนรู้เกิดจากการได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ รอบตัว และเรียนรู้ จากการประสบความสำเร็จรวมทั้งมีสิทธิและเสรีภาพ ตลอดจนมีความสุขในการเรียนรู้ (Dewey, 1916, 1938; Kilpatrick, 1918) ทั้งนี้ก่อนการนำหลักสูตรไปใช้จะต้องมีการประเมินหลักสูตรเพื่อให้ทราบว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนั้นมีคุณภาพเช่นใด ควรปรับปรุงหรือพัฒนาหรือไม่ โดยเกณฑ์การประเมินคุณภาพของหลักสูตรมี 3 ข้อ คือ 1) เกณฑ์ความเป็น วิทยาศาสตร์ ได้แก่ ความเที่ยงตรงภายใน ความเที่ยงตรงภายนอก ความเชื่อมั่นความเป็นปรนัย 2) เกณฑ์การนำไปปฏิบัติได้จริง ได้แก่ ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน ความมีคุณค่าและความสำคัญ ความมีขอบเขตที่ชัดเจน ความน่าเชื่อถือ ความเหมาะสมของเวลา การเผยแพร่ผลการประเมิน และ 3) เกณฑ์ด้านความคุ้มค่า (มารุต พัฒนาผล, 2567)

การฝึกอบรม

การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญ และทัศนคติของบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิด ความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจ (Understand) ชำนาญ (Skill) และทัศนคติ (Attitude) (ธนพนธ์ ครองสรน้อย, 2563) การฝึกอบรมสามารถแบ่งออกได้หลายลักษณะ อาทิ 1) แบ่งตามลักษณะของผู้เข้ารับการฝึกอบรม (Trainee characteristic) 2) แบ่งตามลักษณะงานที่รับผิดชอบ (Job description) 3) แบ่งตามแหล่งของการฝึกอบรม (Sources of training) และ 4) แบ่งตามทักษะที่ต้องฝึก (Skills needed) นอกจากนี้ยังมีการแบ่งลักษณะของการฝึกอบรม ออกเป็นประเภทย่อย ๆ อีก 10 ประเภท ได้แก่ 1) การฝึกอบรมในขณะปฏิบัติงาน 2) การฝึกอบรมแบบการบรรยาย 3) การฝึกอบรมแบบการอภิปราย 4) การฝึกอบรมแบบเรียนรู้ด้วยตัวเอง 5) การฝึกอบรมแบบการให้คำปรึกษา 6) การฝึกอบรมแบบการสาธิต 7) การฝึกอบรมแบบการฝึกปฏิบัติ 8) การฝึกอบรมแบบการใช้กรณีศึกษา 9) การฝึกอบรม แบบการแสดงบทบาทสมมติ และ 10) การฝึกอบรมแบบการใช้สถานการณ์จำลอง (ณัฐพล ภมรคนเสวิต และนิตยา วงศ์ภินันท์วัฒนา, 2561) โดยกระบวนการฝึกอบรมนั้น ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) การคัดเลือกและออกแบบ การฝึกอบรม 2) การกำหนดวิธีการฝึกอบรมและสื่อ 3) การสร้างหรือพัฒนาเนื้อหาหลักสูตรและการฝึกอบรม 4) การดำเนินการฝึกอบรม และ 5) การประเมินและติดตามผล (วรรณสิริ ฐระแพง, เอกนถุน บางท่าไม้, ศิวินิต อรรถวุฒิกุล และสิทธิชัย ลายเสมา, 2566) หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการฝึกอบรม การวัดประเมินผลการฝึกอบรมถือเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะทำให้ผู้จัดการอบรมนั้น ทราบว่าการจัดฝึกอบรมนั้น ๆ มีผลเป็นอย่างไร ตรงตามเป้าหมายหรือจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ การประเมินผลการฝึกอบรมนั้นเป็นการตัดสินคุณค่าของโครงการหรือกิจกรรมการฝึกอบรม โดยใช้ข้อมูลที่เกิดขึ้นมาเทียบกับเกณฑ์การตัดสินที่กำหนด แบ่งการประเมินผลการฝึกอบรมออกได้เป็น 4 ระดับ คือ 1) การประเมินการตอบสนองของผู้เข้ารับการอบรม 2) การประเมินการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการอบรม 3) การประเมินพฤติกรรมผู้เข้ารับการอบรม และ 4) การประเมินผลตอบแทนจากการอบรม

ระบำพรหมศาสตร์

ระบำพรหมศาสตร์ เป็นระบำชุดหนึ่งแทรกอยู่ในการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ ชุด ศักดิ์พรหมศาสตร์ ซึ่งเป็นบทพระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงแต่งเป็นบทคอนเสิร์ต สำหรับบรรเลงและขับร้องในงานต้อนรับแขกเมือง ในรัชกาลที่ 5 เดิมให้ชื่อว่า “อินทรีพิสดารพรหมศาสตร์” หรือชุด “ระบำพรหมศาสตร์” มีชื่อเรียกอย่างหนึ่งว่า “ระบำหน้าช้าง” เพราะตามเนื้อเรื่องในบทคอนเสิร์ตนั้น กล่าวว่า อินทรีพิสดาร โอรสของ ทศกัณฐ์ใช้กลยุทธ์ลวงพระลักษมณ์และกองทัพวานรโดยอินทรีพิสดารแปลงกายเป็นพระอินทร์ ทรงช้างเอราวัณแล้วให้บรรดาพลยักษ์แปลงกายเป็นเทพบุตร นางฟ้า พ้อนรำนำขบวนไป หน้าช้างเอราวัณ ผู้คิดประดิษฐ์ท่าระบำชุดนี้ คือ หม่อมเข้ม ภูธร (หม่อมของเจ้าพระยาเทเวศร์-วงศ์วิวัฒน์ ม.ร.ว. หลาน ภูธร) (พรเทพ บุญจันทร์เพ็ชร, 2558)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระบำพรหมศาสตร์
2. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระบำพรหมศาสตร์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระบำพรหมศาสตร์

ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระบำพรหมศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ขอบเขตงานวิจัย ออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1) ระยะที่ 1 พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี หลักการ เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดงละครเรื่องรามเกียรติ์ พระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ความรู้เกี่ยวกับชุด ระบำพรหมศาสตร์ ได้แก่ ความหมาย ที่มา ลักษณะรูปแบบการแสดง เนื้อร้อง ทำนองเพลงดนตรี การร้อง และการปฏิบัติท่ารำ

2) ระยะที่ 2 ทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรม

หลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระบำพรหมศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้กำหนดเนื้อหาในการศึกษา ออกเป็น 3 ส่วน คือ ภาคทฤษฎี ภาคการปฏิบัติ และประเมินผล ได้แก่

- **ภาคทฤษฎี** ประกอบด้วยเนื้อหาสาระสำคัญ ได้แก่ ความหมายและความเป็นมาของการระบำการแสดงระบำมาตรฐานตามรูปแบบนาฏศิลป์ไทย ประวัติที่มา รูปแบบ และองค์ประกอบการแสดง ชุด ระบำพรหมศาสตร์

- **ภาคปฏิบัติ** การฝึกปฏิบัติการร้องเพลงและการฝึกปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด ระบำพรหมศาสตร์

- **ประเมินผล** ผู้วิจัยดำเนินการประเมินผลหลักสูตรโดยการให้นักเรียนทำแบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังเรียน เรื่อง ประวัติความเป็นมา รูปแบบ และองค์ประกอบการแสดง ชุด ระบำพรหมศาสตร์ ด้วยแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ประเมินผลการปฏิบัติ การร้องเพลงและการปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุดระบำพรหมศาสตร์ โดยใช้แบบประเมินทักษะการปฏิบัติ และให้นักเรียนประเมินความพึงพอใจในการฝึกอบรมหลังจากเข้าร่วมการฝึกอบรมการแสดง ชุดระบำพรหมศาสตร์

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 55 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จำนวน 1 คน ครูวิชานาฏศิลป์โรงเรียนสตรียะลา จังหวัดยะลา จำนวน 3 คน และนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสตรียะลา จังหวัดยะลา จำนวน 50 คน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรม

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ โรงเรียนสตรียะลา จังหวัดยะลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 50 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ โรงเรียนสตรียะลา จังหวัดยะลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 20 คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบอาสาสมัคร (Voluntary Selection) ที่มีความสนใจในหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุตระบำพรหมศาสตร์

ขอบเขตด้านเวลาและสถานที่

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมวิชานาฏศิลป์ ชุต ระบำพรหมศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กำหนดขอบเขตระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1) ระยะที่ 1 พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

ภาคเรียนที่ 2 ในปีการศึกษา 2567 ณ โรงเรียนสตรียะลา จังหวัดยะลา

2) ระยะที่ 2 ทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรม

ระยะเวลาในการประเมินผล หลักสูตรฝึกอบรมวิชานาฏศิลป์ ชุต ระบำพรหมศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 6 วัน รวมทั้งสิ้น 21 ชั่วโมง

วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมวิชานาฏศิลป์ ชุต ระบำพรหมศาสตร์ เป็นการวิจัยทางด้านการศึกษารูปแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณในลักษณะคู่ขนาน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรฝึกอบรม หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสตรียะลา และความรู้เกี่ยวกับระบำพรหมศาสตร์

2. สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลสำหรับพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุต ระบำพรหมศาสตร์ และนำเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความสอดคล้องเหมาะสมของเครื่องมือ โดยใช้การหาค่าความสอดคล้อง (IOC) ในด้านต่าง ๆ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ มีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2555)

ข้อคำถามที่สอดคล้อง ให้คะแนน +1

ข้อคำถามที่ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง ให้คะแนน 0

ข้อคำถามที่ไม่สอดคล้อง ให้คะแนน -1

3. สร้างแบบสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุต ระบำพรหมศาสตร์แบบเลือกตอบ (Checklist) จำนวน 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ของเนื้อหา ซึ่งมีค่า (IOC) มีค่าเท่ากับ 0.9

4. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 55 คน ด้วยการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง

5. นำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพรหมศาสตร์ มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยร่วมกับการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา เพื่อนำไปออกแบบหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพรหมศาสตร์

6. นำหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพรหมศาสตร์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความสอดคล้องเหมาะสมของเครื่องมือ โดยใช้การหาค่าความสอดคล้อง (IOC) ในด้านต่าง ๆ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ มีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2555)

ข้อความที่สอดคล้อง	ให้คะแนน +1
ข้อความที่ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง	ให้คะแนน 0
ข้อความที่ไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน -1

ตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ของเนื้อหา ซึ่งมีค่า (IOC) มีค่าเท่ากับ 0.9 หลังจากนั้นนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรฝึกอบรมให้เสร็จสมบูรณ์

7. สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ประกอบการฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพรหมศาสตร์ และนำเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความสอดคล้องเหมาะสมของเครื่องมือ โดยใช้การหาค่าความสอดคล้อง (IOC) ในด้านต่าง ๆ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ มีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2555)

ข้อความที่สอดคล้อง	ให้คะแนน +1
ข้อความที่ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง	ให้คะแนน 0
ข้อความที่ไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน -1

ประกอบด้วย

1. แบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังเรียน เรื่อง ประวัติความเป็นมา รูปแบบ และองค์ประกอบการแสดง ชุด ระเบียบพรหมศาสตร์ ด้วยแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ของเนื้อหา มีค่าเท่ากับ 0.9 หาค่าความยากง่าย มีค่าอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และหาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพอยท์ไบซีเรียล (Point Biserial Correlation Coefficient) มีค่าเท่ากับ 0.54

2. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติการขับร้องเพลงการแสดง ชุด ระเบียบพรหมศาสตร์ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน จำนวน 4 ข้อ 10 คะแนน ประกอบด้วย เนื้อเพลงถูกต้อง (4 คะแนน) ร้องเพลงได้ถูกต้องตามจังหวะ (2 คะแนน) การแบ่งวรรคได้ถูกต้อง (2 คะแนน) และอักขระถูกต้อง (2 คะแนน) ตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ของเนื้อหา ซึ่งมีค่า (IOC) มีค่าเท่ากับ 0.9

3. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติท่าการแสดง ชุด ระเบียบพรหมศาสตร์ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน จำนวน 4 ข้อ 10 คะแนน ประกอบด้วย ความถูกต้องของท่าและการมีปฏิภาณไหวพริบการแก้ไขสถานการณ์ได้ (4 คะแนน) ความแม่นยำในการใช้จังหวะและความสวยงามของโครงสร้างท่า (3 คะแนน) การสื่ออารมณ์ในการแสดงได้อย่างถูกต้อง (2 คะแนน) และตั้งใจมีความพยายามในการเรียนรู้ (1 คะแนน) ตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ของเนื้อหา ซึ่งมีค่า (IOC) มีค่าเท่ากับ 0.9

4.แบบสอบถามความพึงพอใจในการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพรหมาสตร์ จำนวน 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจ จำนวน 18 ข้อ และตอนที่ 3 ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านครูผู้สอน ด้านความรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม และด้านระยะเวลา/สถานที่/อาหาร โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบ Rating Scale 5 ระดับ

มากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5 คะแนน
มาก	มีค่าเท่ากับ	4 คะแนน
ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3 คะแนน
น้อย	มีค่าเท่ากับ	2 คะแนน
น้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1 คะแนน

ตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ของเนื้อหา ซึ่งมีค่า (IOC) มีค่าเท่ากับ 0.9 หลังจากนั้นนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือต่าง ๆ ให้เสร็จสมบูรณ์

ระยะที่ 2 ทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรม

1. ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพรหมาสตร์ กับกลุ่มตัวอย่าง ระยะเวลา จำนวน 6 วัน รวม 21 ชั่วโมง

- แผนกิจกรรมการฝึกอบรมที่ 1 จำนวน 3 ชั่วโมง เรื่อง เรียนรู้ประวัติการแสดง ชุด ระเบียบพรหมาสตร์
- แผนกิจกรรมการฝึกอบรมที่ 2 จำนวน 3 ชั่วโมง เรื่อง ขับร้องเพลงระเบียบพรหมาสตร์
- แผนกิจกรรมการฝึกอบรมที่ 3 จำนวน 3 ชั่วโมง เรื่อง การฝึกปฏิบัติท่ารำ ชุด ระเบียบพรหมาสตร์ (ครั้งที่ 1)
- แผนกิจกรรมการฝึกอบรมที่ 4 จำนวน 3 ชั่วโมง เรื่อง การฝึกปฏิบัติท่ารำ ชุด ระเบียบพรหมาสตร์ (ครั้งที่ 2)
- แผนกิจกรรมการฝึกอบรมที่ 5 จำนวน 3 ชั่วโมง เรื่อง การฝึกปฏิบัติท่ารำ ชุด ระเบียบพรหมาสตร์ (ครั้งที่ 3)
- แผนกิจกรรมการฝึกอบรมที่ 6 จำนวน 6 ชั่วโมง เรื่อง นำเสนอผลสัมฤทธิ์การแสดง ชุด ระเบียบพรหมาสตร์

2. ดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพรหมาสตร์ ผู้วิจัยประเมินผลหลักสูตรด้วยการให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบอาสาสมัคร (Voluntary Selection) ที่มีความสนใจในหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุดระเบียบพรหมาสตร์ ทำแบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังเรียน เรื่อง ประวัติความเป็นมา รูปแบบ และองค์ประกอบการแสดง ชุด ระเบียบพรหมาสตร์ ด้วยแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ หลังจากนั้นประเมินผลทักษะการปฏิบัติการขับร้องเพลงการแสดง ชุด ระเบียบพรหมาสตร์ และทักษะการปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด ระเบียบพรหมาสตร์ โดยใช้แบบประเมินทักษะการปฏิบัติ และเมื่อดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรเสร็จสิ้น ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างประเมินความพึงพอใจหลังจากเข้าร่วมการฝึกอบรม ด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจในการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพรหมาสตร์

3. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบความรู้ก่อนและหลังเรียน มาวิเคราะห์ โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบที

4. นำคะแนนที่ได้จากการประเมินผลทักษะการปฏิบัติการขับร้องเพลงการแสดง และทักษะการปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด ระเบียบพรหมศาสตร์ มาวิเคราะห์ โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเทียบกับเกณฑ์ในการแปลผล ดังนี้

คะแนน 9 - 10 หมายถึง ระดับ ดีมาก

คะแนน 7 - 8 หมายถึง ระดับ ดี

คะแนน 5 - 6 หมายถึง ระดับ ปานกลาง

คะแนน 3 - 4 หมายถึง ระดับ พอใช้

คะแนน 1 - 2 หมายถึง ระดับ ปรับปรุง

5. นำคะแนนที่ได้จากการประเมินผลความพึงพอใจในการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพรหมศาสตร์ มาวิเคราะห์ โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเทียบกับเกณฑ์ในการแปลผล ดังนี้

คะแนน 4.50 - 5.00 หมายถึง ระดับ มากที่สุด

คะแนน 3.50 - 4.49 หมายถึง ระดับ มาก

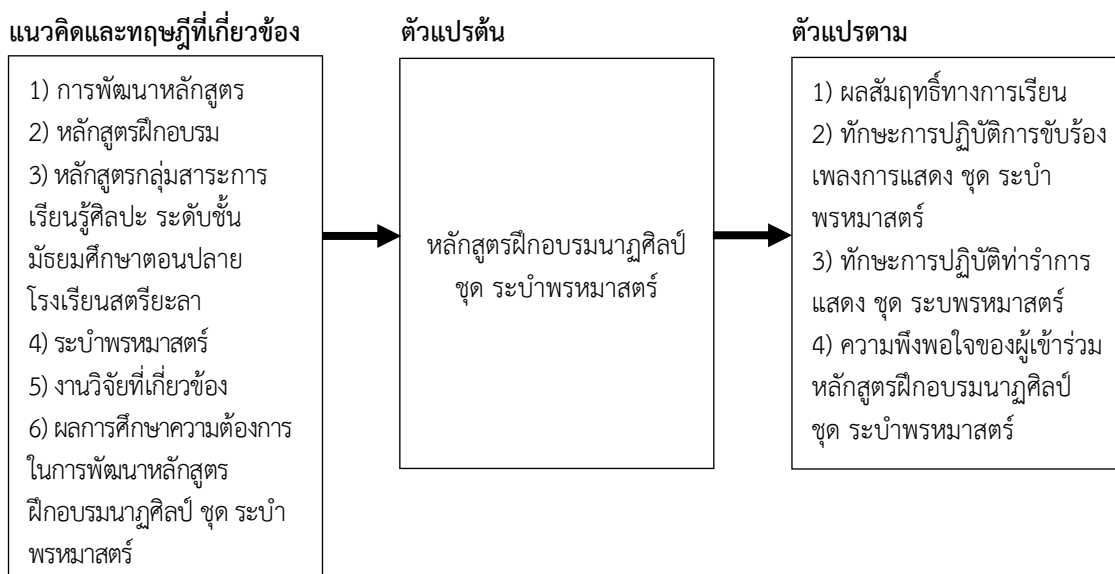
คะแนน 2.50 - 3.49 หมายถึง ระดับ ปานกลาง

คะแนน 1.50 - 2.49 หมายถึง ระดับ น้อย

คะแนน 0.00 - 1.49 หมายถึง ระดับ น้อยที่สุด

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้วยการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม รวมทั้งสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความรู้ เทคนิค และวิธีการถ่ายทอดท่ารำการแสดง ชุด ระเบียบพรหมศาสตร์ หลังจากนั้นนำข้อมูลมาสังเคราะห์ และพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม นำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน นำหลักสูตรไปทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตร ซึ่งมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

หมายเหตุ. โดย นัฐพล จันทรพิธาร, 2568

ผลการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ โดยสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมจากกลุ่ม ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ครูวิชานาฏศิลป์ โรงเรียนสตรียะลา และนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสตรียะลา สามารถแสดงผลได้ โดยกลุ่ม A หมายถึง ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และครูวิชานาฏศิลป์ และกลุ่ม B หมายถึง นักเรียน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพหุศาสตร์

ข้อที่	คำถาม	กลุ่ม A	กลุ่ม B
1	ท่านต้องการหลักสูตรฝึกอบรมรูปแบบใด	การฝึกอบรมแบบการฝึกปฏิบัติ และการฝึกอบรมแบบบรรยาย	การฝึกอบรมแบบการฝึกปฏิบัติ และการฝึกอบรมแบบสาธิต
2	เนื้อหา/ความรู้ เรื่องใดที่ท่านต้องการในหลักสูตรฝึกอบรม	การฝึกปฏิบัติการขับร้องเพลง ประกอบการแสดง ระเบียบพหุศาสตร์ และความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา รูปแบบ องค์ประกอบ การแสดง ระเบียบพหุศาสตร์ และการฝึกปฏิบัติท่ารำการ แสดง ชุด ระเบียบพหุศาสตร์	ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา รูปแบบ องค์ประกอบ การแสดง ระเบียบพหุศาสตร์ และการฝึกปฏิบัติท่ารำการ แสดง ชุด ระเบียบพหุศาสตร์
3	วิธีการจัดการเรียนรู้แบบใดที่ท่านต้องการในหลักสูตรฝึกอบรม	วิธีการสอนแบบสาธิต และวิธีการสอนแบบบรรยาย	วิธีการสอนแบบสาธิต และวิธีการสอนแบบบรรยาย
4	การวัดและประเมินผลแบบใดที่ท่านต้องการในหลักสูตรฝึกอบรม	วัดและประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบ และวัดและประเมินผลโดยใช้แบบประเมินทักษะการปฏิบัติ	วัดและประเมินผลโดยครูผู้สอน และวัดและประเมินผลโดยใช้แบบประเมินทักษะการปฏิบัติ
5	สื่อ/เอกสาร รูปแบบใดที่ท่านต้องการในหลักสูตรฝึกอบรม	เอกสารประกอบการอบรม และสื่อวิดีโอทัศน์ท่ารำการ แสดง	สื่อวิดีโอทัศน์ท่ารำการ แสดง และ Youtube
6	สถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรม	ห้องเรียน และเวทีสำหรับการจัดการแสดง	ห้องเรียน และห้องประชุม
7	จำนวนวันที่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรม	4 วัน และ 6 วัน	4 วัน และ 6 วัน
8	ระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึกปฏิบัติ	3 ชั่วโมง/ครั้ง และ 2 ชั่วโมง/ครั้ง	3 ชั่วโมง/ครั้ง และ 2 ชั่วโมง/ครั้ง

หมายเหตุ. โดย นัฐพล จันทรพิธาร, 2568

จากตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบความต้องการที่มีการเลือกตอบมากที่สุด 2 ลำดับ ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ สำหรับผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ครูวิชานาฏศิลป์ และนักเรียน พบว่า ทั้งสองกลุ่มมีความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรที่เหมือนกันในเรื่องของ 1. วิธีการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนแบบสาธิตและวิธีการสอนแบบบรรยาย 2. จำนวนวันที่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรม จำนวน 4 วัน และ 6 วัน และ 3. ระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึกปฏิบัติ คือ 3 ชั่วโมง/ครั้ง และ 2 ชั่วโมง/ครั้ง นอกจากนี้ ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ครูวิชานาฏศิลป์ และนักเรียน

ยังให้ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ ดังนี้

1. ยินดีสนับสนุนหลักสูตรฝึกอบรมนี้ เป็นบูรณาการกับการแข่งขันศิลปหัตถกรรม ในการพัฒนานักเรียนที่ยังอ่อนต่อการฝึกฝน

2. อยากให้จัดกิจกรรมแบบนี้บ่อย ๆ ต้องการพัฒนาศูนย์ฝึกอบรมที่บูรณาการกับรายวิชาอื่น ๆ โดยให้วิชานาฏศิลป์เป็นวิชานำร่อง

จากผลสำรวจความต้องการจากกลุ่มเป้าหมายแล้วผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวไปพัฒนาร่างหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุดระเบียบพหุศาสตร์นำไปให้กับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบและประเมินความสอดคล้องเหมาะสม โดยใช้การหาค่าความสอดคล้อง (IOC) จากการประเมิน พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ มีค่า $IOC = 0.9$ ซึ่งสรุปได้ว่าหลักสูตรมีคุณภาพ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย สามารถนำไปใช้ได้ โดยมีข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปปรับปรุงหลักสูตรให้ดีขึ้น คือ ด้านข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามใส่ข้อมูลอื่น ๆ เพิ่มเติมหากผู้วิจัยต้องการ เช่น เพศ อายุ เป็นต้น ควรปรับตัวเลือกสถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรม เป็นเวทีหอประชุม ห้องเรียนปฏิบัติ อาคารอเนกประสงค์ และลาน รวมถึงเพิ่มตัวเลือกจำนวนวันที่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรม โดยหลักสูตรประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมายการอบรม โครงสร้าง ขอบข่ายเนื้อหา เวลาการอบรม การดำเนินการจัดอบรม กิจกรรมการอบรม การวัดและประเมินผล โครงสร้างแผนการจัดฝึกอบรม และแผนกิจกรรมฝึกอบรม รายละเอียดดังนี้

หลักการ

หลักสูตรฝึกอบรม การแสดง ชุดระเบียบพหุศาสตร์เป็นหลักสูตรระยะสั้น ที่มุ่งพัฒนาผู้เข้าฝึกอบรมได้เรียนรู้ถึงความเป็นมาของระเบียบพหุศาสตร์ ลักษณะรูปแบบการแสดง บทร้อง ทำนองเพลง และวงดนตรีประกอบการแสดง การแต่งกายประกอบการแสดง และกระบวนการทำรำของการแสดง ชุดระเบียบพหุศาสตร์ โดยใช้แนวคิดของซิมพ์สัน เข้ามาเป็นตัวช่วยพัฒนาการฝึกอบรม เพื่อฝึกฝน ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความเชี่ยวชาญชำนาญการมากขึ้นจนผู้เข้ารับการอบรมเกิดผลลัพธ์ที่สูงขึ้นตามลำดับ

จุดมุ่งหมายการอบรม

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความเข้าใจประวัติความเป็นมา ลักษณะและรูปแบบและองค์ประกอบของการแสดง ชุด ระเบียบพหุศาสตร์

2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความเข้าใจบทประพันธ์ บทร้อง ทำนองเพลง วงดนตรีที่ใช้บรรเลงทักษะการปฏิบัติการขับร้องเพลงการแสดง และทักษะการปฏิบัติทำรำเพลงประกอบการแสดง ชุด ระเบียบพหุศาสตร์

3. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทัศนคติที่ดีต่อการร่วมกันอนุรักษ์ สืบสานการแสดงนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพหุศาสตร์

โครงสร้าง

มวลงประสพการณ์ที่จัดฝึกอบรมเพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้ มีดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของการแสดงระเบียบพหุศาสตร์
2. ความรู้เกี่ยวกับลักษณะและรูปแบบการแสดงระเบียบพหุศาสตร์
3. ความรู้เกี่ยวกับบทร้อง ทำนองเพลง และวงดนตรีประกอบการแสดง
4. ความรู้เกี่ยวกับการแต่งกายประกอบการแสดงระเบียบพหุศาสตร์

5. ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ ระเบียบมาตรฐาน ชุดระบำพรหมศาสตร์

6. ทักษะการร้องเพลงระบำพรหมศาสตร์

7. ทักษะกระบวนการปฏิบัติทำรำเพลงระบำพรหมศาสตร์

8. ทักษะการแสดงระบำพรหมศาสตร์

ขอบข่ายเนื้อหา

ประกอบด้วย 6 สารระตามแผนกิจกรรมฝึกอบรม ดังนี้

1. แผนกิจกรรมฝึกอบรมที่ 1 เรียนรู้ประวัติการแสดง ชุด ระบำพรหมศาสตร์กิจกรรมที่ครูผู้สอนให้ความรู้ประวัติความเป็นมาของการแสดง ชุด ระบำพรหมศาสตร์ ลักษณะและรูปแบบการรำ การแต่งกาย บทประพันธ์ เนื้อร้อง และทำนองเพลงระบำพรหมศาสตร์

2. แผนกิจกรรมฝึกอบรมที่ 2 ขับร้องเพลงระบำพรหมศาสตร์ กิจกรรมที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้และฝึกทักษะฟังจังหวะเพลง การอ่านเนื้อร้อง และร้องเพลงตามเนื้อร้องเพลงระบำพรหมศาสตร์

3. แผนกิจกรรมฝึกอบรมที่ 3 การฝึกปฏิบัติทำรำการแสดงชุด ระบำพรหมศาสตร์ ครั้งที่ 1 กิจกรรมที่ครูผู้สอนสาธิตกระบวนการทำรำตามเพลงหน้าพาทย์ เริ่มปฏิบัติกระบวนการทำรำตามคำร้องและทำนองเพลงระบำพรหมศาสตร์ครั้งที่ 1

4. แผนกิจกรรมฝึกอบรมที่ 4 การฝึกปฏิบัติทำรำการแสดงชุด ระบำพรหมศาสตร์ ครั้งที่ 2 กิจกรรมที่ครูผู้สอนสาธิตกระบวนการทำรำตามเพลงหน้าพาทย์ เริ่มปฏิบัติกระบวนการทำรำตามคำร้องและทำนองเพลงระบำพรหมศาสตร์ ครั้งที่ 2

5. แผนกิจกรรมฝึกอบรมที่ 5 การฝึกปฏิบัติทำรำการแสดงชุด ระบำพรหมศาสตร์ ครั้งที่ 3 กิจกรรมที่ครูผู้สอนสาธิตกระบวนการทำรำตามเพลงหน้าพาทย์ เริ่มปฏิบัติกระบวนการทำรำตามคำร้องและทำนองเพลงระบำพรหมศาสตร์ ครั้งที่ 3

6. แผนกิจกรรมฝึกอบรมที่ 6 การนำเสนอผลสัมฤทธิ์ กิจกรรมที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องนำเสนอผลสัมฤทธิ์ที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมรับการฝึกอบรมโดยนำเสนอเป็นกลุ่ม

เวลาการอบรม

หลักสูตรอบรมนี้ประกอบไปด้วย 6 กิจกรรม ใช้เวลาในการฝึกอบรม 6 วันจำนวน 21 ชั่วโมง แบ่งออกเป็น ทฤษฎี 3 ชั่วโมง ฝึกปฏิบัติ 12 ชั่วโมง และนำเสนอผลสัมฤทธิ์ 6 ชั่วโมง

แนวดำเนินการอบรม

1. บรรยายความรู้เกี่ยวกับการแสดง ชุดระบำพรหมศาสตร์ ลักษณะ รูปแบบการแสดง บทร้อง ทำนองเพลง และวงดนตรีประกอบการแสดง การแต่งกายประกอบการแสดง

2. บรรยายและสาธิตการอ่านเนื้อร้อง ร้องเพลงระบำพรหมศาสตร์ และสาธิตการปฏิบัติกระบวนการทำรำระบำพรหมศาสตร์ โดยผู้วิจัยได้บูรณาการกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดของซิมป์สัน (Simpson) โดยทั่วไปประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การรับรู้ (Perception) ผู้เรียนจะเริ่มรับรู้และเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมหรือทักษะที่ต้องการปฏิบัติ ผ่านการสังเกต การอ่าน หรือการฟังคำอธิบาย ซึ่งเป็นขั้นเตรียมความพร้อมทางจิตใจและร่างกาย

2. การเตรียมความพร้อม (Set) ผู้เรียนมีการปรับตัวและเตรียมความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ เพื่อให้พร้อมสำหรับการปฏิบัติทักษะนั้น ๆ

3. การเลียนแบบ (Guided Response/Imitation) ผู้เรียนสังเกตการสาธิตจากครูผู้สอนหรือแบบอย่างแล้วลงมือกระทำตามแบบอย่างภายใต้การควบคุมหรือการชี้แนะอย่างใกล้ชิดจากผู้สอน

4. การลงมือกระทำตามคำสั่ง (Mechanism/Manipulation) ผู้เรียนลงมือปฏิบัติทักษะนั้นด้วยตนเองโดยไม่มีแบบอย่าง แต่ยังคงอาศัยการนึกถึงขั้นตอนและปฏิบัติตามคำสั่งหรือขั้นตอนที่เรียนรู้มาจนสามารถทำได้คล่องแคล่วในระดับหนึ่ง

5. การกระทำจนเป็นกลไก/ความชำนาญ (Complex Overt Response/Articulation) ผู้เรียนสามารถปฏิบัติทักษะได้อย่างอัตโนมัติ คล่องแคล่ว แม่นยำ และรวดเร็ว โดยไม่ต้องคิดถึงขั้นตอนมากนัก หรือสามารถทำได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

6. การปรับปรุงและดัดแปลง (Adaptation) ผู้เรียนสามารถปรับปรุงทักษะที่ทำได้แล้วให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ หรือเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างเหมาะสม

7. การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Origination) ผู้เรียนสามารถนำทักษะพื้นฐานไปสร้างสรรค์หรือประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ หรือแสดงพฤติกรรมใหม่ ๆ ที่มีความซับซ้อนและมีลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้ทักษะอย่างสูงสุด

3. นำเสนอผลสัมฤทธิ์การแสดง ชุด ระบำพรหมาสูตร

กิจกรรมการอบรม

กิจกรรมที่ 1 เรียนรู้ประวัติการแสดง ชุด ระบำพรหมาสูตร ใช้วิธีการบรรยายความรู้เกี่ยวกับการแสดงระบำมาตรฐาน ชุด ระบำพรหมาสูตร ลักษณะรูปแบบการแสดง บทร้อง ทำนองเพลง และวงดนตรีประกอบการแสดง การแต่งกายประกอบการแสดง โดยใช้รูปแบบการสอนกาเย่ (Gagne)

กิจกรรมที่ 2 ขับร้องเพลงระบำพรหมาสูตร ใช้วิธีการบรรยายการอ่านเนื้อร้องและการร้องเพลงตามเนื้อร้องให้ผู้เข้ารับการอบรมฝึกทักษะการขับร้องโดยใช้รูปแบบการสอนแบบซิมป์สัน (Simpson)

กิจกรรมที่ 3 - 5 การฝึกปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด ระบำพรหมาสูตร โดยแบ่งเป็น 3 ช่วงในการฝึกปฏิบัติ ใช้วิธีการบรรยายและสาธิตปฏิบัติกระบวนท่ารำ พร้อมเปิดสื่อการสอนกระบวนท่ารำ ชุด ระบำพรหมาสูตรให้ผู้เข้าอบรมได้เห็นถึงรายละเอียดเข้าใจบริบทของกระบวนท่ารำได้อย่างชัดเจน โดยใช้รูปแบบการสอนแบบซิมป์สัน (Simpson)

กิจกรรมที่ 6 การนำเสนอผลสัมฤทธิ์ ใช้วิธีการอภิปรายและนำเสนอการแสดงโดยใช้รูปแบบการสอนแบบซิมป์สัน (Simpson)

การวัดและประเมินผล

1. ใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางด้านความรู้ก่อน และหลังเรียน ในกิจกรรมที่ 1 ระบำพรหมาสูตร
2. ใช้แบบประเมินทักษะการร้องเพลงระบำพรหมาสูตร ในกิจกรรมที่ 2 ขับร้องเพลงระบำพรหมาสูตร
3. ใช้แบบประเมินทักษะปฏิบัติท่ารำระบำพรหมาสูตร ในกิจกรรมที่ 3 การฝึกปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด ระบำพรหมาสูตร ครั้งที่ 1

4. ใช้แบบประเมินทักษะปฏิบัติท่ารำระบำพรหมาสูตร ในกิจกรรมที่ 4 การฝึกปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด ระบำพรหมาสูตร ครั้งที่ 2

5. ใช้แบบประเมินทักษะปฏิบัติท่ารำระบำพรหมาสูตร ในกิจกรรมที่ 5 การฝึกปฏิบัติท่ารำการแสดง ชุด ระบำพรหมาสูตร ครั้งที่ 3

6. ใช้แบบประเมินการนำเสนอการแสดงและแบบประเมินการร้อง เพลงระบำพรหมาสูตร ในกิจกรรมที่ 6 การนำเสนอผลสัมฤทธิ์

2. การศึกษาผลการใช้หลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระบำพรหมาสูตร แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา รูปแบบ และองค์ประกอบการแสดง

ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ 2) ด้านทักษะการปฏิบัติการขับร้องเพลงการแสดง ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ และ 3) ด้านทักษะการปฏิบัติทำรายการแสดง ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ สรุปผล ได้ดังนี้

2.1 การศึกษาด้านความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา รูปแบบ และองค์ประกอบการแสดง ชุด ระเบียบพหุศาสตร์

ผลการศึกษาเปรียบเทียบด้านความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา รูปแบบ และองค์ประกอบการแสดง ก่อนและหลังฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ประวัติความเป็นมา รูปแบบ และองค์ประกอบการแสดง ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ โดยใช้สถิติ t-test ในการทดสอบความแตกต่างก่อนและหลังเรียน

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน					
เรื่อง ประวัติความเป็นมา รูปแบบ และองค์ประกอบการแสดง ชุด ระเบียบพหุศาสตร์					
การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	20	7.30	2.58	13.77*	.00
หลังเรียน	20	17.75	2.22		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมายเหตุ. โดย นัฐพล จันทรีพิธาร, 2568

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาค้นคว้าเปรียบเทียบด้านความรู้ เรื่อง ประวัติความเป็นมา รูปแบบ และองค์ประกอบการแสดง ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.30 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.58 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.75 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.22 เมื่อทดสอบโดยใช้สถิติ T-Test for Paired Samples Test พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ประวัติความเป็นมา รูปแบบ และองค์ประกอบการแสดง ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ ของกลุ่มตัวอย่างหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งค่า t อยู่ที่ระดับ 13.77* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การศึกษาด้านทักษะปฏิบัติการขับร้องเพลงการแสดง ชุด ระเบียบพหุศาสตร์

ผลการศึกษาด้านทักษะปฏิบัติการขับร้องเพลงการแสดง ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์คะแนนทักษะการปฏิบัติการขับร้องเพลงการแสดง ชุด ระเบียบพหุศาสตร์

ประเด็นการประเมิน	ทักษะการปฏิบัติการขับร้องเพลงการแสดง ชุด ระเบียบพหุศาสตร์		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. เนื้อเพลงถูกต้องตามอักขระและภาษา (คะแนนเต็ม 4 คะแนน)	3	0.60	ดีมาก
2. ร้องเพลงได้ถูกต้องตามจังหวะ (คะแนนเต็ม 2 คะแนน)	2	0.47	ดีมาก
3. น้ำเสียงถูกต้องตามทำนองเพลง (คะแนนเต็ม 2 คะแนน)	2	0.49	ดีมาก
4. ความมั่นใจในการร้องเพลง (คะแนนเต็ม 2 คะแนน)	2	0.41	ดีมาก
รวม (10 คะแนน)	9	0.90	ดีมาก

หมายเหตุ. โดย นัฐพล จันทร์พิธาร, 2568

จากตารางที่ 3 การศึกษาทักษะการปฏิบัติการขับร้องเพลงการแสดง ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ พบว่าของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมมีทักษะการปฏิบัติการขับร้องเพลงการแสดง ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ อยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.98

2.3 การศึกษาด้านทักษะการปฏิบัติทำรายการแสดง ชุด ระเบียบพหุศาสตร์

ผลการศึกษาด้านทักษะการปฏิบัติทำรายการแสดง ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์คะแนนทักษะการปฏิบัติทำรายการแสดง ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2

ประเด็นการประเมิน	ทักษะการปฏิบัติทำรายการแสดง ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ ครั้งที่ 1		ทักษะการปฏิบัติทำรายการแสดง ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ ครั้งที่ 2	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ความถูกต้องของท่ารำและการมีปฏิภาณไหวพริบการแก้ไขสถานการณ์ได้ (คะแนนเต็ม 4 คะแนน)	2	0.55	4	0.61
2. ความแม่นยำในการใช้จังหวะและความสวยงามของโครงสร้างท่ารำ (คะแนนเต็ม 3 คะแนน)	2	0.47	3	0.47
3. การสื่ออารมณ์ในการแสดงได้อย่างถูกต้อง (คะแนนเต็ม 2 คะแนน)	1	0.47	2	0.47
4. ตั้งใจมีความพยายามในการเรียนรู้และอารมณ์ (คะแนนเต็ม 1 คะแนน)	1	0.50	1	0.00
รวม	6	0.78	9	1.06

หมายเหตุ. โดย นัฐพล จันทร์พิธาร, 2568

จากตารางที่ 4 การศึกษาด้านทักษะการปฏิบัติทำรายการแสดง ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ พบว่า ทักษะการปฏิบัติทำรายการแสดง ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ ของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมมีทักษะการปฏิบัติทำรายการแสดง ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ อยู่ในระดับดีมาก ครั้งที่ 2 สูงขึ้นกว่าครั้งที่ 1 โดยครั้งที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 อยู่ในระดับปานกลาง ครั้งที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.06 อยู่ในระดับดีมาก

3. การศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพหุศาสตร์

ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลความพึงพอใจในการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพหุศาสตร์

ด้านที่	ด้าน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1	ด้านครูผู้สอน	4.60	0.70	มากที่สุด	3
2	ด้านความรู้	4.74	0.51	มากที่สุด	1
3	ด้านการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม	4.70	0.60	มากที่สุด	2
4	ด้านระยะเวลา/สถานที่/อาหาร	4.59	0.63	มากที่สุด	4
รวมทุกด้าน		4.66	0.61	มากที่สุด	-

หมายเหตุ. โดย นัฐพล จันทร์พิธาร, 2568

จากตารางที่ 5 ความพึงพอใจในการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ พบว่า ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 หากพิจารณาเป็นรายด้านจะพบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจในด้านความรู้มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.74 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51 รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60 อยู่ในระดับมากที่สุด และน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านระยะเวลา/สถานที่/อาหาร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63 อยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ ผู้วิจัยแบ่งประเด็นการอภิปราย ออกเป็น 3 ประเด็น ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ มีกระบวนการพัฒนาหลักสูตร 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตร และ 2) การทดลองใช้และประเมินผลหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับ วราภรณ์ อาจคำไพ (2565): มารุต พัฒนา (2567) ที่กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรมีรูปแบบการพัฒนา ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การทดลองใช้หลักสูตร และ 3) การประเมินผลหลักสูตร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับพระสุเมธ เอี่ยมบวร (2566) ที่กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมีกระบวนการพัฒนามาจากการสอบถามความต้องการในการจัดฝึกอบรมและนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาหลักสูตร เมื่อได้หลักสูตรที่ตรงตามความต้องการแล้วนำไปทดลองใช้และประเมินผลความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตร ซึ่งในการพบวนการก่อนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ ผู้วิจัยได้มีการสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรจากผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ครูวิชานาฏศิลป์ และนักเรียน โรงเรียนโรงเรียนสตรียะลา ซึ่งตรงกันกับ พงศธร กัณหา (2567) ที่กล่าวว่า ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ จากผู้ที่เกี่ยวข้องเช่นกัน เมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลแล้ว จึงนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาคู่มือหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ ก่อนที่จะนำหลักสูตรไปทดลองใช้ ผู้วิจัยได้มีการนำหลักสูตรเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินคุณภาพของหลักสูตร โดยการหาค่าความสอดคล้อง (IOC) ผลการตรวจพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตร พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสม สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้ ซึ่งสัมพันธ์กับ ชีวานันท์ คนองมาก (2562) ที่กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร “พื่อนออนซอนงามอนไ่คำ” กลุ่มสาระการเรียนรู้

ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้ แต่ต่างกันที่วิธีการประเมินคุณภาพหลักสูตรที่ใช้วิธีการให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ประเมินโดยใช้มาตราประมาณค่า 5 ระดับ

2. ผลการใช้หลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ แบ่งประเด็นการอภิปราย ดังนี้

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้วิจัยใช้วิธีสอนแบบบรรยาย (Lecture Method) ซึ่งเหมาะสมกับการสอนเนื้อหาด้านทฤษฎี ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น ซึ่งตรงกันกับพิมสิริ วงศ์ชูชัยสถิต (2567) ที่กล่าวว่า หลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุณรุท การจัดการเรียนรู้ด้านทฤษฎี ใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเช่นกัน ทั้งนี้ยังตรงกันกับ ดนัย จันทรศรี (2564) ที่ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เรื่อง เพลงช้า เพลงเร็ว เพลงเชิด และเพลงเสมอ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของแอร์โรว์กับการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติแบบปกติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ใช้วิธีการสอนแบบบรรยายในการจัดการเรียนรู้ด้านทฤษฎี เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเพลงหน้าพาทย์ เพลงช้า และเพลงเร็ว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ปวิษฐา เนียมคำ (2558) ที่ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม หนังสือวัดสว่างอารมณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ผู้วิจัยใช้วิธีการสอนแบบการทำกิจกรรมกลุ่ม ร่วมกับการสอนแบบตั้งคำถามและการสอนแบบบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2.2 ด้านทักษะการปฏิบัติการขับร้อง พบว่า ทักษะการปฏิบัติการขับร้องเพลงการแสดง ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ ของกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้เป็นเพราะวิธีการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม ครูมีการจัดเตรียมสื่อวิดิทัศน์ รวมถึงใบความรู้เกี่ยวกับเนื้อเพลงระเบียบพหุศาสตร์ให้นักเรียน ทั้งยังใช้วิธีการอ่านเนื้อร้อง และร้องเพลงนำนักเรียนทีละวรรค หากมีวรรคใดที่นักเรียนอ่านหรือร้องไม่ถูกต้อง ครูจะคอยให้คำแนะนำ ซึ่งสอดคล้องกับ วิทยา ศรีผ่อง (2563) ที่กล่าวว่า การใช้ชุดฝึกการขับร้องเพลงไทยเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้ขับร้องเป็นการพัฒนาทักษะด้านพละกำลังในการขับร้องไม่ให้เกิดการเหนื่อยล้า ส่งผลให้สามารถขับร้องได้จนจบเพลงโดยยังคงรักษาคุณภาพระดับเสียง รวมถึงยังเป็นการฝึกการควบคุมลมหายใจในการขับร้องให้ถูกต้องตามจังหวะช่องไฟของเพลง ซึ่งผู้เรียนสามารถนำชุดฝึกไปฝึกฝนด้วยตนเองได้ และยังสอดคล้องกับ พนิดา อ่อนดี และพิภัสสร สอยไย (2566) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาทักษะการขับร้องเพลงไทยเบื้องต้น พบว่าทักษะการขับร้องมีระดับที่สูงขึ้น เนื่องจากมีการสร้างกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันทำให้มีความเข้าใจวิธีการขับร้องมากขึ้น ได้รับการฝึกฝนจากครูผู้สอนรวมถึงการทำซ้ำบ่อย ๆ จนทำให้เกิดการเรียนรู้แบบร่วมมือกันและทักษะการขับร้องเพลงที่ดี และยังสอดคล้องกับ พิมสิริ วงศ์ชูชัยสถิต (2567) ที่กล่าวว่า การฝึกปฏิบัติ การขับร้องเพลงการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่าย ผู้วิจัยจะเริ่มต้นจากการอธิบายให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจความหมายของเนื้อเพลงเสียก่อน หลังจากนั้นจะผู้วิจัยจะร้องนำทีละวรรคและให้ผู้เรียนร้องตาม นอกจากนี้ ยังสัมพันธ์กับ มาโนช บุญทองเล็ก (2564) ที่กล่าวว่า รูปแบบการเรียนรู้นาฏศิลป์ไทยสู่ความเป็นพลเมืองโลก ที่พัฒนาขึ้นนั้นมีรูปแบบการสอน 6 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 2.1 ขั้นให้ความรู้ด้านเนื้อร้องและทำนองเพลง ผู้สอนมีกระบวนการจัดการเรียนรู้แบ่งเป็นขั้นย่อย คือ 1) วิเคราะห์เนื้อร้อง และความหมายของแต่ละบทเพลงโดยเชื่อมโยงกับความเป็นพลเมืองโลก 2) ผู้สอนอ่านเนื้อร้องให้ผู้เรียนอ่านตาม 3) ผู้สอนฝึกทักษะการร้องนำทีละวรรค ผู้เรียนร้อง

ตามจนจบเพลง 4) ผู้สอนฝึกทักษะการร้องนำให้ผู้เรียนร้องตาม อย่างถูกต้องตามทำนองและจังหวะ และ 5) ผู้เรียนร้องเพลงได้ถูกต้องตามทำนองและจังหวะ

2.3 ด้านทักษะการปฏิบัติทำรายการแสดง ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ พบว่า ทักษะการปฏิบัติทำรายการของกลุ่มตัวอย่าง ครั้งที่ 2 สูงขึ้นกว่าครั้งที่ 1 โดยครั้งที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 อยู่ในระดับปานกลาง ครั้งที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.06 อยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้วิจัยใช้วิธีการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน ซึ่งมีกระบวนการและขั้นตอนจากง่ายไปสู่ยาก ซึ่งสอดคล้องกับนิธิพล อิมะสาร (2564) ที่กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพ์สัน เรื่อง ฟอนมโนหรรษาเส่นย้าย หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เนื่องจากใช้วิธีการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน ลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการกำหนดเนื้อหา และกำหนดระดับความยากง่ายให้เหมาะสมกับผู้เรียน นอกจากนี้ยังสัมพันธ์กับ จุฑารัตน์ ดวงเทียน (2558) ที่กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การประดิษฐ์ทำรำประกอบเพลงค่านิยม 12 ประการ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน กลุ่มทดลองมีทักษะปฏิบัติการรำสูงกว่ากลุ่มควบคุม

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้หลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ ด้านการประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ สำหรับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ สำหรับนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากผู้วิจัยได้มีการสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรก่อนการฝึกอบรม ทำให้สามารถพัฒนาหลักสูตรไปในรูปแบบที่เหมาะสมและตรงกับความต้องการ ตรงกันกับ พิมสิริ วงศ์ชูชัยสถิต (2567) ที่กล่าวว่า ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหร่ายอุดรฯ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากมีการสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องก่อนพัฒนาหลักสูตร ทั้งยังสอดคล้องกับ พิมพันธ์ฐาญา เทียนเจษฎา (2562) ที่กล่าวว่า ครูที่ได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ วิทยาการคำนวณ ระดับปฐมวัย มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมในระดับมากที่สุด เนื่องจากรูปแบบการจัดการอบรมมีการวิเคราะห์ความต้องการในการฝึกอบรม (need assessment) เป็นขั้นตอนแรกของการจัด การฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ การวิเคราะห์ดังกล่าวจะช่วยให้ทราบข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการออกแบบและพัฒนาโครงการฝึกอบรม เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและเกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งยังสัมพันธ์กับ ภรณ์ ศิริวิศาลสุวรรณ (2562) ที่กล่าวว่า เริ่มต้นพัฒนาหลักสูตรด้วยการสอบถามความต้องการจำเป็นสำหรับการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตในยุคดิจิทัล สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตร พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรในระดับมากที่สุด

จากประเด็นการอภิปราย แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรฝึกอบรมนาฏศิลป์ ชุด ระเบียบพหุศาสตร์ ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ได้ โดยมีการสอบถามความต้องการจากกลุ่มเป้าหมายก่อนพัฒนาหลักสูตร ซึ่งช่วยให้หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการจริงของผู้เรียนและผู้สอน การประเมินผลการใช้หลักสูตร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้และทักษะปฏิบัติของนักเรียน มีการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญ โดยความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมอยู่ในระดับสูงสุด ซึ่งสะท้อนถึงความสำเร็จของการออกแบบและการจัดการอบรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้ดี

ข้อเสนอแนะ

จากผลสรุปและการอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไปสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรส่งเสริมให้หลักสูตรนี้เป็นส่วนหนึ่งในการเตรียมความพร้อมสำหรับการแข่งขัน ศิลปหัตถกรรม และการพัฒนาศักยภาพนักเรียนในระดับที่สูงขึ้น ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

1.2 ควรเพิ่มกิจกรรมการฝึกอบรมในรูปแบบบูรณาการกับวิชาอื่น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับ ประโยชน์สูงสุดจากหลักสูตรที่มีคุณภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรเพิ่มวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อค้นหาประสิทธิภาพสูงสุดในการฝึกอบรม เช่น การเรียนการสอนแบบออนไลน์หรือแบบผสมผสาน (blended learning)

2.2 ควรขยายกลุ่มตัวอย่างให้หลากหลายมากขึ้น โดยไม่จำกัดเฉพาะโรงเรียนเดียว หรือการ ทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนในระดับต่าง ๆ เพื่อให้ผลการวิจัยสามารถสะท้อนภาพรวมที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.3 การสำรวจความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรม ควรใช้เครื่องมือ ที่หลากหลายและมีการวิเคราะห์ที่ลึกซึ้งขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรในอนาคต

รายการอ้างอิง

- จุฑารัตน์ ดวงเทียน. (2558). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะปฏิบัติของซิมพ์ซัน ร่วมกับการ เรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เรื่องการประดิษฐ์ทำประกอบเพลงคำนิยม 12 ประการสำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี.
- ชีวานันท์ คะนองมาก. (2562). การพัฒนาหลักสูตร “พ่อนอนนอนงามงอนไอ้คำ” กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ณัฐพล ภมรคนเสวิต และนิตยา วงศ์ภินันท์พัฒนา. (2561). รูปแบบการฝึกอบรมที่เหมาะสมกับทักษะในงาน ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ. วารสารระบบสารสนเทศด้านธุรกิจ. 4(3). 66-85. 10.14456/jisb.2018.16
- ดนัย จันทร์ศรี. (2564). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชานาฏศิลป์ไทย โขนพระ รำหน้า พาทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะ ปฏิบัติของแฮร์โรว์กับกลุ่มที่เรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบปกติ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ดวงเดือน จันทร์เจริญ. (2560). การออกแบบโครงการการเรียนรู้และการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธนพนธ์ ครองสระน้อย. (2563). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพ เรื่อง การออกแบบบรรจุภัณฑ์ สำหรับ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลโพรงอากาศ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชม งคลธัญบุรี.

- นิธิพล ชิมะสาร. (2564). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมป์สัน เรื่อง ฟอนน์โมห์ ราเส้นย้าย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา] มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ประเมษฐ์ บุญยะชัย. (2547). โขนโรงใน (โขนทางละคร). กรมศิลปากร.
- ปวีญา เนียมคำ. (2558). การพัฒนาหลักสูตรมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมหนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา] มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- พนิดา อ่อนดี และพิภัส สอยไย. (2566). การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาทักษะการขับร้องเพลงไทย เบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเสลภูมิพิทยาคม. วารสารสังคมศาสตร์เพื่อพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 7(4), 208-218. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/soc-rmu/article/download/263611/177919/1073725>
- พระสุเมธ เอี่ยมบวร. (2566). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมออนไลน์ตามหลักโยนิโสมนสิการ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้เท่าทันดิจิทัลสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา] มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พงศธร กัณหา. (2567). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ชุด รำโนของดีโคราช [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา] มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- พิมพ์ณัฐชา เทียนเจษฎา. (2562). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ วิทยาการคำนวณระดับปฐมวัย. บุรีรัมย์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3.
- พิมพ์สิริ วงศ์ชัยสถิต. (2567). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหรัย [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา] มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- พิมพ์สิริ วงศ์ชัยสถิต, มาโนช บุญทองเล็ก, กัญชพร ต้นทอง และประวิทย์ ฤทธิบุญ. (2567). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการแสดง ชุด รำลงทรงสุหน่ายอุณรุท. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม. 14(3), 271-286.
- พรเทพ บุญจันทร์เพชร. (2558). ประวัตินาฏศิลป์ไทย: ภาคกลาง. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์
- ภรณ์ ศิริวิศาลสุวรรณ. (2562). การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตในยุคดิจิทัลสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา] มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มาโนช บุญทองเล็ก. (2564). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์ไทยสู่ความเป็นพลเมืองโลก. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา] มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- มารุต พัฒนา. (2567). รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรร่วมสมัย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียน
- เรณู โกศินานนท์. (2545). สืบสานนาฏศิลป์ไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วรารณ อัจคำไพ. (2565). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกันผ่านระบบสังคมออนไลน์สำหรับธุรกิจ เพื่อส่งเสริมความรู้ด้านคลังสินค้าและพฤติกรรมมีส่วนร่วมของพนักงานในองค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา] มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วาริรัตน์ แก้วอุไร. (2564). การพัฒนาหลักสูตร: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- วรรณสิริ ชูระแพง, เอกนถุน บางท่าไม้, ศิวินิต อรรถวุฒิกุล และสิทธิชัย ลายเสมา. (2566). การพัฒนา
กิจกรรมการฝึกอบรมโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกันผ่านระบบสังคมออนไลน์สำหรับธุรกิจเพื่อ
ส่งเสริมความรู้ด้านคลังสินค้าและพฤติกรรมกรรมมีส่วนร่วมของพนักงานในองค์กรธุรกิจ
อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร. *วารสารสิรินธรปริทรรศน์*. 24(2). 1-14. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jsrc/article/view/253486/179844>
- วิทยา ศรีผ่อง. (2563). *ชุดฝึกการขับร้องเพลงไทยสำหรับพัฒนาศักยภาพของผู้ขับร้อง*. กรุงเทพฯ: สถาบัน
บัณฑิตพัฒนศิลป์
- สุนนมาลย์ นิ่มเนติพันธ์. (2545). *การละครไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2555). *การวัดผลการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ประสานการพิมพ์.
- หอสมุดแห่งชาติ. (2533). *บรรณานุกรมงานนิพนธ์ของพระสารประเสริฐ (ตรีนาคะประทีป)*. กรุงเทพฯ:
หอสมุดแห่งชาติ. (เอกสารวิชาการหอสมุดแห่งชาติ อันดับที่ 3/2533).
- Boontonglek, M., Rittibul, P., Orachun, R., & Boonsong, P. (2023). Dramatic Arts Innovation and
Learning Management in the 21st Century. *Asian Journal of Arts and Culture*. vol.23,
no.2. pp. 1-11. <https://doi.org/10.48048/ajac.2023.260039>
- Dewey, J. (1916). *Democracy and Education: An Introduction to the Philosophy of Education*.
New York: Macmillan.
- Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. New York: Macmillan.
- Kilpatrick, W. H. (1918). *The Project Method*. Teachers College Record.
- Rittibul, P., Boontonglek, M., Orachun, R., Ngerndang, A., & Boonsong, P. (2024). The
Development of Learning Media in Virtual Classroom On Topics of Thai Performing
Arts. *Edelweiss Applied Science and Technology*. vol.8, no.6, pp. 7655-7662.
<https://doi.org/10.55214/25768484.v8i6.3659>
- Taba, H. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Harcourt Brace
Jovanovich.
- Tyler, R. W. (1949). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago: The
university of Chicago press.